Р.Х. ФАТКУЛЛИН-ШӘЙМӘРДАН
Ә.Н. ХУҖИӘХМӘТОВ

ТАТАР МӘГАРИФЕ ТАРИХЫ ҺӘМ ФӘЛСӘФӘСЕ

КАЗАН (ИДЕЛ БУЕ) ФЕДЕРАЛЬ УНИВЕРСИТЕТЫ
СУРГУТ ДӘҮЛӘТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТЫ

Р.Х. ФАТКУЛЛИН-ШӘЙМӘРДАН
Ә.Н. ХУҖИӘХМӘТОВ

ТАТАР МӘГАРИФЕ ТАРИХЫ ҺӘМ ФӘЛСӘФӘСЕ

Урта һәм югары уку йортлары өчен
уку әсбабы
Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән
министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән

Казан-2017

ББК 378.987
УДК 371. 013
Ш17

Мөгаллифләре:
Р.Х. Фаткуллин-Шәймәрдан, Рәсәй Федерациясе югары һөнәри гыйлеме мактаулы хезмәткәре, Халыкара фәннәр академиясе мөһбир әгъзасы, Педагогик гыйлем халыкара фәннәр академиясе мөһбир әгъзасы, педагогика фәннәре докторы, профессор, Соргыт дәүләт педагогика университетының этник педагогика һәм физик тәрбия проблемаларын тикшеренү лабораториясенең баш фәнни хезмәткәре;
Ә.Н. Хуҗиәхмәтов, Халыкара фәннәр академиясе хакыйкый әгъзасы, педагогика фәннәре докторы, Казан (Идел буе) федераль университеты укыту һәм тәрбияләү методологиясе кафедрасы мөдире, Рәсәй Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының атказанган укытучысы, Татарстан Республикасының атказанган фән эшлеклесе, РАН эксперты.

Бәяләүчеләр:
В.Г. Закирова, педагогика фәннәре докторы, профессор.
А.М. Кәлимуллин, тарих фәннәре докторы, профессор.

Р.Х. Фаткуллин-Шәймәрдан, Ә.Н. Хуҗиәхмәтов. Ш17 **Татар мәгарифе тарихы һәм фәлсәфәсе:** Югары һәм урта һөнәри педагогика уку йортлары өчен уку әсбабы. Казан: “Мәктәп”, 2017. – 401 бит.

ISBN 978-5-852-94-341-5

© Фаткуллин-Шәймәрдан Р.Х., 2017
©Хуҗиәхмәтов Ә.Н., 2017

КЕРЕШ

Татар мәгарифенең күп гасырлык, мең еллар белән үлчәнә торган тарихы бар. Мәгариф тарихын мәдәни мирасның мөһим бер өлеше итеп карарга кирәк. Татар милләтенең мәгариф тарихын тугыз чорга бүлеп өйрәнергә кирәктер дигән фикердә торабыз. Чөнки бу чорларда мәгариф үсешенең шактый аерылып тора торган үзенчәлекләре вә закончалыклары белән бәяләнә. Алар иҗтимагый үсеш чорлары һәм бу чорга хас иҗтимагый яшәү закончалыклары белән тыгыз бәйләнештә торалар. Аларны читләтеп үтеп булмый. Фәкать бу закончалыклары белеп кенә мәгариф үсешенең закончалыкларын һәм үзенчәлекләрен аңлатып буладыр.

Һәрбер чорга эзлекле рәвештә һәм шул чорда мәгарифнең яшәү закончалыкларына һәм тәрбияне бәяли торган үзенчәлекләргә бәя биреп үтик.

Татар милли мәгарифе тарихын өйрәнүнең төп максаты булып милли мәктәп өчен әзерләнә торган һәр мөгаллим һәм мөгаллимәнең, беренчедән, үз милли мәгарифе тарихын белү зарурлыгы булса, икенчедән, аларда педагогик фикер үсешен тәэмин итсә, өченчедән, милли горурлык хисләре, милли үзаң формалашуына ярдәм итәр дигән фикерне алга сөрәбез. Дүртенчедән, милли мәгариф тарихын белү шулай ук киләчәктә мәгариф үсешен ачыклау өчен кирәк булган мөхим алшарт та булып тора.

Татар милли мәктәбендә эшләргә тиешле мөгаллим “Татар милли педагогикасын”, “Татар милли мәгариф тарихын” һәм дә “Татар милли психологиясен” үзләштергән булуы зарур. Чөнки үзендә милли үзаң формалаштырмаган мөгаллим һәм мөгаллимә татар балаларының милли үзаңын формалаштыра алмаячак. Холык (характер) фәкать холык (характер) аша формалаша, шәхесне фәкать шәхес кенә

Учебное пособие

Рафис Хасанович **Фаткуллов-Шаймарданов**
Анвар Нуриахметович **Хузиахметов**

ИСТОРИЯ И ФИЛОСОФИЯ
НАЦИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Редактор **И.З. Валеев**
Корректор **И.Ф. Яруллин**
Технический редактор **Р.И. Яруллина**

Сдано в набор 14.11.2016
Бумага офсетная. Печать ризографическая.
Формат 60x84 1/16 . Гарнитура «Times New Roman».
Усл.печ.л.19,5. Уч.-изд.л.25,5. Тираж 1000 экз. Заказ 169/5

Отпечатано с готового оригинал-макета в типографии
Издательства Казанского университета
42008, г.Казань, ул. Профессора Нужина, 1/37
Тел.(843)233-73-59, 233-73-28